

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása: Pestvárosánál 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérik az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasábos petitor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Előfizetési felhívás

TORONTÁL

1876. évi negyedik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket, minél előbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap pontos széküldésében fennakadás ne történjék.

Az előfizetési pénzek egyszerű postátalványnyal a „Torontál” kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája) címzendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 ft. — kr.
Fél évre 3 ft. — kr.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

N.-Beeskerek, 1876. szept. 28-án.

A „Torontál” kiadóhivatala.

Október 6-án.

Azt mondják, hogy mi már igen szegények vagyunk!

Tévednek, akik ezt állítják, mert mi igen gazdagok vagyunk — könyvekben!

A történelem könyvei nedvesek a nemzet fájó könyeitől, melyek nagy eszméknek, nagy tetteknek, nagy embereknek sokszor csak a történelem múzsjája által jelzett keresztjeit takargatják.

E napon felszokta keresni a kegyelet a temetőt, hol nagyjaink a nemzet vértanui alusznak örök álmot.

E napon minden honfi szívében gyász van s szemeiben tiszta kristály könyű.

Ez az emlékezt nekünk nagyon sokba került. Sok könyve, sok fájdalom. A Zrínyiek, a Frangepánok, az a hős, ki diadalmasan vezette zászlóját „pro aris et focis”, az a lángelkű hadvezér, kinek szabadságszeretetére egy szomorú dalam és egy sir beszéd Rodostóban — idegen hantok alatt — mind, mind a szabadság eszméjének százszor megsiratott martyrjai.

Hát a 13-án! kik ma 27 éve a síralom házában hullották fájó könyveiket, hogy más nap az étellel együtt végső löbbséget hozzon örökletes fájdalom is, hogy velük együtt bukott a haza.

Vérfagyasztó gondolat. Tizenhárom férfi, tizenhárom hős, kik szent eszméért százszor hurcolták meg diadalmas zászlóikat, semmiül lesznek a hatalom egyetlenegy leheletével.

Sok idő telt el azóta 27 év. Sok fájdalom, kevés öröm.

Most más világban élünk. A nemzet, melynek annyi megsiratni valója volt, békességet kötött a sorssal, s fennállásának támpontját keresi önmagában.

E megemlékezéssel tartozunk a tizenhárom vértanúnak, kik közül Kiss Ernő az ellenéri családi sírboltban nyugsza örök álmát.

E napon a soha ki nem alvó kegyelet varázs kezekkel lebbenti fel a mult emlékeit. S mi szorult kebellet keressük fel a sírokat, hol oly nagy szívek porladoznak, melyeket a honszeretet emésztő lángja telt semmivé.

Elmentünk ma is síroktokhoz, hogy lerőjük a kegyelet és a hála adóját.

A közigazgatási bizottságról.

(Törvényismertetés.)

(Vége.)

Teendő mint felelős hatóságnak. Felelős ügyekben részint mint első fokú, részint mint felelős hatóság jár el. Előbbi jogkörében, a főispán és kir. ügyész kivételével, saját tagjai ellen rendszerint köteles, a többi törvényhatósági és kormányközegek ellen pedig jogosult van; a miniszter kívánata, illetőleg a törvényhatósági közgyűlés határozata folytán azonban utóbbiakat illetőleg is köteleességében

all a felelős eljárást elrendelni. A vizsgálatot tagjai által teljesíteli.

Mint felelős hatóság határoz, az említett kivételekkel, a többi állami vagy törvényhatósági s a községi közegek ellen indított s felelős útján hozzáutalt felelős ügyekben. Végzése ellen az érdekelt felek bármelyike s a főispán az illető miniszterhez felelősíthetnek.

Felelős hatóságot a kormányközegekre nézve a kormány szabályrendelettel, a törvényhatósági és községi közegekre nézve pedig a törvényhatósági és községi törvény módosításáról és kiegészítéséről szóló törvény állapítja meg.

A felelős bíróságot, a főispán és illetve polgármester elnöke alatt, maga a bizottság által az államközegekből és törvényhatósági közgyűlés által választott két-két tagból álló választmány által gyakorolja, mely az év első ülésén egy évre választatik. Ugyanakkor egy-egy póti tag is választandó. A tagok újból megválaszthatók.

Határozathozatalra legalább három tag jelenléte szükséges.

A vizsgálat befejezte után a vizsgálati iratok, ha kormányközegekről van szó, a kir. ügyésznek, ha törvényhatósági közegekről, a tiszt. ügyésznek kiadandók, kik azt 14 nap alatt, a további eljárás folytatására s a büntetés minőségére nézve vonatkozó indítványokkal, az első fokú határozat hivatott hatósághoz, ha pedig a felelős eljárás abban hagyását indítványozzák, a közigazgatási bizottság felelős választmányához teszik át.

Teendő mint felelős hatóságnak. A felelős ügyekben kívül a közigazgatási bizottsághoz felelősíthetők mindazon ügyek, melyekre nézve az ezen vagy valamely más törvény rendel, mely utóbbi esetben ez eljárást ugyanazon törvény határozza meg.

A községek rendezéséről szóló 1871. XVIII. t. cz. értelmében egyéb felelősíthetők másodfokú elintézésre továbbra is a törvényhatósági közgyűlés hatáskörében meghagyatván, a bizottsághoz felelősíthetők: a) a községek egyesek magán concret ügyeiben hozott határozatai; b) a községi igazoló választmányok azon határozatai, melynek a törvényhatósághoz voltak felelősíthetők; c) az alispánok magánosok ügyeiben hozott és a törvény értelmében felelősíthetők határozatai; d) a községi és törvényhatósági adónak egyéni kivételése ellen egyesek által beadott felszólalások; e) ezenkívül mindaz, mit ezen hatáskörben külön törvény hozzá felelősíthet. A c) és e) pontok alatt említett ügyekre nézve csak akkor lehet felelősíthet elni, ha az alispáni határozat első fokban hozott, vagy ha az első fokú hatóság határozatától eltér.

A közigazgatási bizottság harmadfokú hozott végzése ellen további felelősíthet nincs helye s másodfokú hozott határozat ellen is csak azon esetben, ha az az első foktól eltér. A d) pont alatti ügyek a belügyi miniszterhez mindig felelősíthetők; ugyanoda a főispánnak is joga van az ügyet minden esetben felterjeszteni.

Viszonya az államkormányhoz. A bizottság a kormányrendeleteket végrehajtja, illetőleg azok végrehajtását ellenőrzi s a hatásköréhez tartozó rendeletek hozzá intézhetnek.

Rendesen minden félévben, azonkívül annyiszor, a mennyiszor szükséges, jelentést tesz a kormánynak a közigazgatás összes ágainak állapotáról, a törvények tapasztalt hiányairól, a felmerült bajok és nehézségekről s az azok elenyésztése végett tett intézkedéseiről, ezek sikeréről és az általa a mult félévben elintézt felelősíthet és felelősíthet ügyekről. Ugyanezen alkalommal javaslatba hozhatja a kormány és törvényhozás által tehető intézkedéseket.

Viszonya a törvényhatósághoz. A törvényhatósági közgyűlés által hozott és körébe tartozó ügyekre nézve alkotott szabályrendeleteknek és határozatoknak végrehajtást intézi és ellenőrzi. A kormánynak intézett jelentését a törvényhatósági közgyűléshez is felterjeszti s megteszi javaslatait azokra nézve, amik annak hatáskörében elrendelhetők. Ezen kívül bármikor tehet jelentést, a kívánt felvilágosításokat pedig megadni tartozik.

Ha a törvényhatóságnak határozatát törvénytelennek tartja, a közgyűléshez előterjesztést, a fenntartott rendelet ellen pedig a miniszterhez felterjesztést tehet s utóbbinak elhatározásához képest jár el, mit a legközelebbi közgyűlésnek bejelent.

A közigazgatási bizottság tagjainak kötelezettsége és felelősége. A bizottságnak hivatalnok és tisztviselő tagjai ugyanazon kötelezettség és felelőség alatt állanak, amely őket hivatalos minőségüknek fogva egyéb hatáskörükben terheli. A választott tagok, ha a megbízást elfogadják, kötelesek a teendőikben eljárni. Mindkét rendbeliek az okozott károkért a törvény rendes útján felelősök.

Ki anélkül, hogy elmaradását kellően in-

dokolná, az ülésben meg nem jelen, a bizottság által a legközelebbi törvényhatósági közgyűlésnek bejelentendő. Aki félévben át egy ülésben sem jelent meg és elmaradását minden alkalommal kellően nem igazolta, elveszti bizottsági tagságát, és a legközelebbi választásnál újra nem választható. Ki egy évig nem vett részt, még ha távolmaradását igazolná is, a bizottságból kitépeltnek tekintetik és első alkalommal meg nem választható. „Gy. K.”

Emlékezzünk régiekről.

III.

Azok után, miket az archaeologiai tudományok mai törekvéseinek céljáról, s e törekvések eredményeként a tudomány általánoságához való viszonyáról, vonatkozólag a nemzetközi congressusra elmondottam, bizonyára leggyakorlatiabb kérdés lehet lapunk művelői közönségére nézve az, mely minket torontáliaiakat speciális szempontból érdekel.

Torontálmelegnyek talaja nemcsak fölöttébb nevezetes történelmi s klasszikai talaj, hanem a történelmi múlt örökségének kincséből is gazdag kincs bányája a történelmi múlt örökségének kincséből is.

Szűkebb hazánk e területének történelmi értékeitől több jeles munka szól, és sokszor volt alkalom a „Történelmi Adattár” eddig megjelent kötetében ismertetni azt; de az ősrégiségi korszakok tanulmányozására itt nálunk vajmi kevés történet meg.

Torontálban első ősrégészeti kísérlet az, melyet Römer ő nga. szíves ösztönzései folytán önmagam tevék, a Török-Becse mellett borjasi pusztán, f. é. július és augusztus hónapokban. Bármily csekélynek kell is jeleznem ama első kísérlet eredményét, annyiban mégis bőven jutalmazom fáradoztaim, hogy a földeztelt csiszolt kovakönyilhegyekben és késeken bemutatathatam a congressuson a torontáli kőkorszak első tárgyait, s fölfelel a biztos nyomokat, melyeken tovább haladva, idővel kétségkívül gazdagabb leletek lesznek felmutathatók.

Tudom ugyan, hogy ilyesmire, ami nem kenyértudomány s nem is biztosít senki számára előkelőbb helyzetet, mai másféle engagirozott társadalmi és nagyszabású politikai életünkben, csak kevesen fognak vállalkozni. De egyelőre nem is szükségesek sokan; mert egyelőre csak az archaeologiai tudományok népszerűsítéséről s meggyökösítéséről s bármily szűk körben meghonosításáról, a netán előforduló leletek megmentéséről s hasznosításáról van szó. Egyelőre az „emlékezzünk régiekről” forog csak kérdésben.

A nagy közönségtől s első sorban a megyei közigazgatástól csak is az kértünk, hogy azokat, kik meggyökösítés magasabb tudványból éltek egyik föladatavá tennek a régészeti s művelődéstörténelmi buvátkodást, e feladatukban a régiségi helyek megjelölése s oltalmazása, a fölfelelő regiségek gondos megóvása, esetenként az ásatások foganatosításánál nyújtandó csekély anyagi és erélyes hatósági segélyezés által támogassák. Ez nem sok s mégis jelentékeny! A kutatók föladata pedig a mi kezdetleges körülményeink között nem is szorítkozhatik kizárólag az ősrégészetre; sőt szükséges, hogy az az összes régészeti szakokat tárgyra és időre nézve felkarolja, a teendőiknek körülbelül ilyen felosztásával:

a) Praehistorikus kutatások minden irányban;
b) a római uralkodás alatti kor földerítése colonialis tanulmányok, a numismatika, epigraphia és az oknyomozó történelem segítségével, a Peutingeri mappa- adatok helyességének megállapítása, részben helyreigazítása;
c) a népvándorlási korszak művelődéstörténetéhez szolgáló anyag gyűjtése egész addig, míg az alai törzshöz tartozó nemzetünk belépett az ariai polgárosodás körébe a kereszténység által;

d) a magyar királyi házak uralkodási korszakai nyomainak vizsgálata vidékünkön, egybekapcsolva a későbbi török hódoltság kor megvilágítására szolgáló anyagok gyűjtésével;
e) fennlevő régiségi műemlékek konserválása, tanulmányozása és ismertetése hirlapokban s könyvekben;

f) az újabb aera délmagyarországi vegyes nemzetiségi megtelepedési történetének kutatása;
g) népmondák, mesék, énekek, hagyományok, társadalmi és babonás szokások följegyzése;

h) végre — s ez kiváló fontosságu — nagyobb érdeklődés a Temesvároli székeli „Délmagyarországi történelmi és

régészeti társaság” kitartó s hazafias működése iránt; megyénk mivel közönsége előkelőbb férfainak, a megyei birtokosoknak s minden rendű és rangu műkedvelőknek csatlakozása ama derék társasághoz, melynek működési tere Torontál megyére is kiterjed.

A „Délmagyarországi történelmi és régészeti társaság” van muzeuma, melyben a délmagyarországi régiségi leleteket osztályozva lerakja, a szakértők tanulmányozására kialsítja s a nagy közönséggel ismerteti.

Ha Torontálban is találkozónak tehát úgy, miként más megyékben, a régészet ügye iránt tudományos hévvel lelkesülni képes férfiak; ha a keresgélés, kutatás, kérdézködések, az alkalmas ásatások, a gyűjtés és konserválás nálunk is úgy lendületnek indulnának, mint másutt; ha mivel közönségünk, az állam közegeinek hathatós támogatása mellett, nálunk is anyai szent igyekezettel érdeklődnek a szellem fejlesztését, a kulturális haladást oly sok oldalról előmozdító archaeologiai tudományok iránt, miként azt az imént bemutatott budapesti nemzetközi congressuson képviselt mivel külországok népeinél láttuk: mennyivel vitlenek nálunk is előbbre az általunk lakott föld ismerete, a fölöttünk elviharzott hajdanak földerítése — és egyetlen délmagyarországi archaeologiai intézetünk felvirágztatása??

En legalább úgy tekintem a dolgot, hogy Délmagyarország korszakonkénti régészeti mapáit is csak úgy lehetne idővel majd megközelítőleg helyesen kiállítani, ha Délmagyarországon mindenfelé, nálunk Torontálban is, életre ébred a régészeti kedv, a teendőnek az előadlam felosztás szerinti teljesítésével, a „Délmagyarországi történelmi és régészeti társaság” ügyének meleg felkarolásával, s gondosan gyűjtendő leleteinknek a temesvári régészeti muzeumban elhelyezésével. Hisz az a kevés is, mi e téren eddigéig történt s mi ezen déli ország rész intelligentiájának nyibusát a tudóvilág előtt a congressuson megmenté, a „Délmagyarországi történelmi és régészeti társulatnak”, — s hogy igazságosak legyünk, e társulat nemeskeblű, tudós elnökeinek s jötevő pártfogójának, Ormos Zsigmond temesi főispán úr ő méltóságának köszönhet. Csak Ormos főispán úr és az ő vezetése alatt álló társaság által lett megtevé e téren is az, mit megtenni helyzetünk s körülményeink engednek; s ha ők nem tettek volna, hazánk ezen nevezetes és nagyterjedelmű vidéke alig is lett volna a congressuson képviselve.

Nem tagadhatni, helyzetünk és körülményeink olyanok, miszerint korántsem lehet vermes reményekkel eltelve lennem aziránt, hogy jelen igénytelen soraim már most elegendő közrehatást gyakorolnának közönségünknek. A kívánt közrehatást meggyökösítő zérferfiától s még egy más eshetőségtől lehet elvárunk.

Az archaeologia ügyét ugyanis leginkább az mozdítaná elő nálunk, ha kedvező alkalommal oda működnek, miszerint Torontálmelegny törvényhatósága, egyetemben Nagy-Beeskerek város közönségével meghívást intézzenek a „Délmagyarországi történelmi és régészeti társasághoz”, hogy egyik legközelebbi nagygyűlését meggyökösítő székelyén tartsa a meg.

Addig elő lehetne készíteni az anyagot. Lehetne alkalmas ásatásokat eszközölni; meg lehetne vizsgálni a megyénk területén levő halmokat, melyek mindegyike ősrégi temetőt takar; fel lehetne mérteni az ugynevezett római, helyesebben avar sáncokat; meg lehetne tudományosan állapítani folyóvizeink hajdani folyását, mi a régi impopulatio localis természetének meghatározására felelőbb nagy fontossággal bír; össze lehetne tataroztatni s a hatóságok oltalma alá fogadni a megyénk területén levő s a tudatlan nép által barbár módon pusztított romlelkéinket; át lehetne buvárolni és rendezni jobbára elhanyagolt levéltárainkat, stb.

Nem kételkedem, hogy a derék társaság, melynek alapszabályai különben is feladatává teszik a vidéki kirándulásokat, készséggel fogadná el a meghívást; valamint aziránt sem foroghat fen kétség, hogy megyénk és megyei székvarosunk részéről a legelőzékenyebb s legszívélyesebb megfigyeléssel fogadhatnánk.

Ennek aztán már volna közrehatása; a nyilvános felolvasások, a régiségi tárgyak bemutatása és ismertetése, az archaeologiai helyek meglátogatása s a rendezendő ünnepélyek, minden írott budizásnál jobban népszerűsítik nálunk a tudományozást, mely oly igen szép s oly jutalmazó.

Azért tehát emlékezzünk régiekről!

Dr. Sz—y.

Pusztulunk, veszünk

Ugy is csak egy maroknyi ez a magyar nemzet, s mégis egyre pusztulunk, veszünk. Az ország népe nagy mérvben fogy. Az országos statisztikai hivatal által kiadott évkönyv adatai szerint 1871-től 1873-ig, három év alatt 269,000 lélekkel fogyott Magyarország lakossága. Nagy része van e csökkenésben az 1872-ben és 1873-ban pusztított cholera-járványnak. E két évben 189,000 egyént ragadott el a járvány, 1872-ben és 1873-ban a cholera-járvány pusztításán kívül, 150 ezerrel fogyott az ország lakossága. E két év alatt 1,454,000 ember halt el Magyarországon, született pedig 1,120,000 vagyis 325 ezerrel kevesebb; 170 ezeret a cholera rovására számítva, marad 155,000 csökkenés. Mindössze 87 törvényhatóságban szaporodott a lakosság 1869 óta, ellenben fogyott 52 törvényhatóságban. Szaporodott Bars, Csongrád, Fehér, Győr, Komárom, Sopron, Mosony, Pozsony, Veszprém és Nyitra megyékben, Tolnában, Zalában s némileg Pestmegyében s a székely vidékeken, meg a Szászországban; másutt mindentül fogyott.

Ha már most az elhalálozás viszonyait európaileg vesszük, azon szomorú statisztikai adatokhoz jutunk, miként hazánkban csaknem legnagyobb a halálozás. Így a lefolyt május utolsó hetében a halandósági statisztikai adatok szerint 100,000 lakos közül meghalt: Chicagóban 28, Turinban 42, Bostonban 43, Philadelphiában 50, Berlinben 51, Párisban 49, Brüsszelben 53, Rómában 53, Londonban 41, New-Yorkban 53, Strassburgban 84, Münchenben 87, Bécsben 88, Budapestben 92, Prágában 107 stb. Tehát Budapest a legegészség-telenebb városok egyike; csak Prága tesz túl rajta.

E szomorú jelenség legfőbb oka pedig ott rejlik, hogy nálunk országosztva a tisztaságra igen kevés gond fordítanak, s így a lég fertőzöttség, a közegészség megtámadatik. Holott a városok s helységek tisztántartását és ezzel kapcsolatban az emésztőgyödrök kiürítését tárgyazó egészség rendőri szakmunkáink vannak, melyekből idézve, ki lehet mutatni azon törekvéseket, melyeket kifejt a művelt külföld a talaj fertőtlenítésére, s ez által az egészség megvédésére.

Dr. Pettenkoffer, híres kórbuvar számítása szerint 2400-szor esekélyebb a kártékony kigőzölési anyagok kijutása szobáink levegőjében, mint a szabad levegőben; e számárny a nemorvos előtt is megfoghatóvá teszi azon káros hatás nagyságát, mely az emésztőgyödrök kigőzölése folytán az egészség megrontására közreműködik. Az orvosok pedig naponta meggyőződést szereznek arról, hogy a szobák hiányos szellőztetése mellett ilyen romlott levegőben fekszenek betegek legnagyobb száma és önkénytelenül azon következtetésre kell jutni, hogy lakhelyeink talajának átítását üríték anyagokkal s a légnek és ivóvíznek ettől feltétlenül megfertőztetését a legfontosabb tényezőnek kell tekinteni a betegségek oktatában. Nyilván sokkal több és sokkal súlyos betegségeket szerünk lakásainkon belül azon káros hatások folytán, mint lakásainkon kívül az időjárás kedvezőtlen befolyása következtében.

Legyen elég ennyit mondani a káros hatásokról, melyek a városok és falvak talajának elrontásából erednek, még futólagosan megemlítjük azt is, hogy nemzetgazdasági szempontból mint pazarlást követünk el a művelt külfölddel szemközt, midőn a legjobb trágya-anyagot egészségünk megrontására lenni engedjük.

Terjedelmesen nem tárgyalhatjuk e helyen, hogy miként értékesítik azon anyagokat trágyaként, de mégis kiemelnék, hogy ez anyagok felhasználása mennyire kifizeti magát élelmes kezek között és mily előnyére van a gazdaságnak.

Még sokat lehetne e tárgyban mondani, melyekről egy társadalmi lap olvasóközönsége előtt beszélni visszatartás lehetne, de célunk csak az volt, hogy ez ügy fontosságára a figyelmet felhívjuk.

Hazánk leginkább a lég tisztálanságából eredő járványos betegségeknek annyi áldozatot ad, hogy minden eszközt meg kell ragadnunk, mely által közegészségügyünk javítására valamit tehetünk.

Torontálmege közigazgatási bizottságának 1876. évi október 2-án s folytatólag Nagy-Beckerek mezővárosában tartott alakuló üléséből.

7. szám.

Kovács Ágoston, Várnay Imre és Poroskay Béla közigazgatási bizottsági tagok a közügy érdekét szem előtt tartva czélszerűnek vélik, hogy a bizottság a helyben megjelenő „Torontál” című hetilapot közönségére válassza, s ezt határozatilag is mondja ki, egyúttal pedig a járásbeli szolgabírák útján a megyebeli közönséget hívja fel, mikép a közigazgatási bizottság hivatalos közönségére elfogadott lapra saját érdeklődésükkel előfizetessenek.

Határozat.

A tett indítvány folytán a közigazgatási bizottság a Nagy-Beckereken megjelenő „Torontál” című lapot közönségére választja azzal, hogy amennyiben 1876. évi egyik vagy másik határozatának, úgy az egyes tárgyak sorozatának közlését szükségesnek tartandja, azt a fenntartással lapban eszközölni anélkül, hogy a lap irányára avagy szellemi részére befolyást gyakorolni akarna.

Mely ebbeli határozatból Balás Frigyes, a „Torontál” című lap felelős szerkesztője tudomását végett azzal értesítették, hogy a közigazgatási bizottság

irattárából a határozatokat lapjában leendő felvétel végett kivetheti.

Jelen határozat tudomását végett a megyebeli szolgabírákkal is közöltelemi rendelkezett.

Tabakovits Gusztáv.

Politikai helyzet.

Nincsen nap, hogy eszünkbe ne jutna a szelleműs hollandi királyné által Sedan után mondott nyilatkozat: „Nagyon hideg van Európában, mióta nincs Franciaország.” Mi is bátran elmondhatjuk, hogy hidegebb sohasem volt mint jelenleg, mert éjszakra folytonosan hideg dermesztő szél fújdogál.

Napoleon, míg élt s hatalmas volt, ránczba tudta szedni az éjszaki hatalmakat. Most szabadon szöhetik cselsovénnyeket, nincs aki ellent álljon, mert mindenki saját belügyeivel tépelődik.

Egyik nap meghamzudította a másikat. A béke mérlege nem kint le és felfelé emelkedik. Mai nap senkinek hatalma többé, s még csak tervek is bajos keresztül vinni, miután az események oly rohamosan követik egymást.

A fegyverszünet megkötése a közvetlen cél, melyre most a diplomácia törekszik. — Törökország annak megkötése iránti hajlandóságát kijelenté, azonban ebbeli bekegyezését a hatalmak azon garancziáját teszi függővé, hogy a fegyverszünet a portára nézve ne birjon oly következményekkel, mint a közlelbi fegyvernyugvás. Oroszország is azon hatalmakhoz csatlakozott, melyek fegyverszünetet kívánnak, alkalmasint azért, mert az orosz harcosok beküldése által Szerbia részéről kivívni remélt győzelmekben csatlakozott.

Bécsből távirjat tegnap kelettel: Nándorfehérvári és konstantinápolyi tudósítások szerint, rövid idő alatt, több vagy legalább négyheteti fegyverszünetet fog kötetni a határvonalak megjelölése mellett. Wrede herceg utasított, hogy a szerb kormányt a legerélyesebben ajánlja a fegyverszünetet, és az angol konzullal egyértelműleg járjon el.

Nagyon kétséges, lesz-e sikere a consulok törekvésének. Oroszországtól eredvén a hosszabb fegyverszünet terve, több oldalról nagyon gyanus tekintik, s a „N. fr. Presse”-nek egy, mint mondja, rendszeren igen alaposan értesült forrásból a következőket írják: „Ha csak igazuk nem lesz az optimistáknak, akik azt hiszik, hogy Oroszország az új javaslattal hidat vert magának a visszavonulásra, alkalmasint helyes lesz a versió, mely szerint a fegyverszüneti javaslat azon anyag, melyet Oroszország magának elkészített, hogy abból a portárral szemben a kézzelfogható casus bellit gyurja.

Ezzel teljesen megegyez a „B. C.” következő nándorfehérvári távirata: Csernajeff kijelentette, hogy ha a kormány el is fogadja a fegyverszünetet, ő ezt csak addig fogja megtartani, míg hadászati szempontból ez neki jónak látszik, és kezező alkalommal azonnal megkezd a támadást. Milán fejedelem tehát egyenesen Oroszországhoz fordul, hogy támogatást kérjen a szerb kormány részére, hogy Csernajeff szükség esetében engedelmességre szoríttassék. De a miniszterek közül többen alattomban erősen támogatták az orosz tábornokot.

Romániából mindinkább komolyabb hírek érkeznek. Egy bukaresti sürgöny jelenti: A hivatalos lap közzéteszi a fejedelmnek decretumát, mely az álló hadsereget a tartalékosokkal és területi csapatokkal hadosztályonként való gyakorlatokra rendeli, mely célra a hadügyminiszternek 200.000 lei hitel engedélyeztetett.

Ennek magyarázatul szolgál a „P. L.” egy távirata, mely hiteles forrásból tudatja, hogy Románia hadilábra állítja hadseregét és a török határon helyezi el.

Néhány nap óta Romániában egy török biztos idős az átvonuló oroszok ellenőrzése végett. Ez a román kormány bekegyezésével történi, hogy bebizonyítsa a porta előtt semlegességét. Az ide érkező oroszok rendes útlevelel bírnak, azért nem utasíthatók vissza. — A napokban néhány száz ló szállítottat Szerbiába; mivel a lókitvel nincs megiltva, nem lehetett őket föltartoztatni, ámbar tudva volt, hogy a kozákoké. Ellenben a fegyverszállítmányokat a határon eldobozzák.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

T.-Bece, 1876. október 8-án.

Tisztelt szerkesztő úr!

„Mint a hajó, mely a szélben meghajló árbocokkal, s ingadozva a habok között, változatlanul folytatja útját — érezve minden csapást, s megindulva, de biztosan folytatva irányát az ellenség elem köztazon következetességgel, melyet a legrosszabb meggyőződés is csak azoknak ad, kiket erős kötelesség-érzet lelkesít — ilyen vala ő.” Eötvös.

Midőn egy oly férfi száll sirjába, ki bár dicső, de öröm s reménytelen pályán haladva, egy hosszú életlen keresztül szivének minden szeretetével s nemes lelkeinek egész erejével egy nagy célt ölelvé át, tántoríthatlan állhatatlansággal áldozta fel érte életét: mély, hogy haláláról neccak azon kis kör szerezzen tudomást, mely övének vallotta a dicsőt, hanem szükséges, hogy mások is megismerjék őt, ki — épen mert a férfui állhatatlanság és kitartósnak mintaképe volt, — egy egész nép bántára érdemes. S mert úgy vagyok meggyőződve, hogy jó, ha mindenki látja, hogy tettei nem felejtetnek el, kötelességemnek ismerem a gyászbeszéről, mely Török-Becse

város közönségét f. hó 6-án nem váratlanul ugyan, de felette érzékenyen sújtotta, a nyilvánosság előtt is megemlékezni.

A férfi, kinek halálában városunk legéremesebb polgárát veszítette el, a kinek hűlt tetemeit tegnap az osztatlan részvét legpraegnansabb nyilvánulása mellett kísértük a sirba, mely örök nyugalomra keblébe fogadja Behányi Imre volt, a 78 éves népanító. Gyermekéveim legszebb emlékei jutnak meg nevének említésénél, s hiszem, hogy nincs senki városunkban, kortársait, s a megtelepült néhány idegent kivéve, ki a boldogult irányában örök hálára kötelezve ne érezné magát.

Behányi Imre született 1799-ben, Trencsén megyében Rajetz nevű községben, hol elemi oktatásban is részesült. Gymnasiumi és böleseiati tanulmányait Léván megkezdvén, majd Vácotól folytatván és befejezvé, az egriliceumba ment, hol a jogi tanfolyamokat nagy szorgalommal hallgatta, s a nyilvános vizsgálatokat kitűnő eredménnyel letette. Azonban a szelidellkü ifjú hajlamai nem vonzótták azon pályára, melyen dicsőség és anyagi haszon kínálkoznak, neki csendes természetének megfelelőbb, zajtalan foglalkozás kellett, miért is lemondva a gondolatról, hogy a jogi pályán állapítsa meg jövőjét, s lelkeinek sugallatát követve, Budára ment, hol azon kor legkitűnőbb tanfői által két évi szorgalmas tanulás után tanítvává képesített. Ekkor a 23 éves ifjú Délmagyarországra került, s előbb egyes úri csaiadoknál nevelősködvén, Módoson tanító lett. Itt azonban nem sokáig maradt, mert T.-Beceére meghívást kapván előbb nevelői, majd magán-, s végül községi tanítói állást foglaltván el, városunkban megtelepedett, s kitűnő érdemeket szerzett csaknem felszázados tanítói pályáján azáltal, hogy két nemzedéknek volt buzgó igaz mestere.

Ha meggondoljuk, hogy egy félszázad előtt, tehát oly korban lépett ő az életbe, midőn a nemzet régi dicsőségének emlékeiből felocsudva öntudatra ébredett, egy nagyszerű jövőnek küszöbén látta magát, s az ifjú nemzedék áthatva a mindent felvillanyzó tetterőlől lelkesedéssel lépett a közpályákra, hogy a hazának hasznos szolgálatokat tegyen; ő lemondva a zajos dicsőségről oly pályán szentelte a hazának életét, melyen teljesített kötelességérzet boldogító öntudatán kívül jutalmat senkitől, s elismerést is fáradozásaiért csak a távol jövőtől várt; ha meggondoljuk, hogy még ifjú korának barátai, kiket a tanoda falai közül kilépvé elhagyott, különböző, majd dicsőséggel, majd anyagi haszonnal járó pályákon véleek hasznos szolgálatokat tenni a hazának, addig ő, bár tehetség s tanulmányra nézve az első között vala, kiválva a nagy áramlatból, rögzös pályáján a legszebben teljesítette emberi és polgári kötelességeit, mert az emberiségnek embert, a hazának polgárt nevelt; ha meggondoljuk, hogy élete szerény és egyszerű vala, szegény a zajosan nyilvánuló külső eseményekben, de nehéz munkának szentelve, mely nemes lelke minden erejét igénybe vevé: — akkor lehetetlen kegyelettel nem gondolnunk a férfura, ki — hogy Baró Eötvös József szavaival éljek — „egyike vala azoknak, kik egy hosszú életet át méltán s nemesen töltöttek be helyöket, kiket alkonyok hanyatló erővel azon pályán talál, melyet mint ifjak választottak, s kik, mert a dicsőséget csak kötelességei teljesítésében keresik, a legszebb emléket hagyják magok után, melyet fáradságunkkal kiérdemelhetünk: ezeknek háláérzetét.”

Tanúgyunk felvirágosztatása: ez volt a cél, melyért a férfi élete teljes erejében, s az agg, midőn már öszülő fűrtökkel sirjához közeledett, egyenlőn küzdött, ellankadva testében, de nem a buzgóságban, melylyel pályájára lépett.

De Behányi Imre nemcsak mint tanfőru érdemelte ki közbecsületünket. Mint hazafi, ember és családó egyformán ragyogó érdemeket szerzett. Az iskola falain kívül, a társadalmi életben szintén nagy tere nyílt lakadni soha nem tudó tevékenységének. Azon hatalmas szellemi áradat, melyet a harminczas években gr. Széchenyi István a merész útjót, — kivel 1833. évben Török-Becsen személyesen érintkezett is — kellett, szétterjedt az egész hazában, s Behányi Imrét sem hagyta érintetlenül, kinek ismeretsóvár lelke mohón szivta magába az új eszméket, s azoknak egyik legbuzgóbb terjesztője lön. A magyar művészet és irodalomnak kitűnő pártfogója volt. Mint embert példás magaviselete, pártatlan becsületessége, őszinte vallásossága, rendületlen meggyőződése, igaz hazaszeretete és jótékony-sága polgártársai előtt a közbecsülés oly magas fokára helyezték, amilyenre egy szegény népanító még aligha emelkedett. Mint családapa igaz szeretettel terjesztett maga körül, s a gondos nevelés, melyben gyermekeit áldozatok árán részesíté, legszebb gyöngye polgári érényének. Hosszu életlen keresztül vagyont nem szerethetvén, szepőlőten becsületességét, tisztá nevéét és élete példáját hagyta hátra örökségül.

Hogy mennyire ragaszkodott pályájához, misem bizonyítja inkább, mint sokszor mondott szavai: vajha újra kezdehetem!

Temetése pompás egyházi szertartással, diszes segédlettel, és nagy közönség részvéte mellett f. hó 7-én délutáni 3 órakor ment vége. A templomban Dr. Szentkálray Jenő mondott remek gyászbeszédet az elhunyt felett, kiben az egyház egy hű fiát akarta megtisztelni a rendkívüli temetési szertartással. A koporsót a halottas háztól egész ki a temetőig tanítványai vitték felváltva. A sirnál az iskolaszék nevében Istvánfi István mondott beszédet; volt tanítványai nevében pedig Antal József ügyvéd szép beszédben bucsúzott el a boldogultól. Keresztiját első t.-becsei tanítványainak egyike Bunyevácz Károly ügyvéd vitte.

A fáradt bajnok pihenni ment; s mi, kiket elhagyott, csak akkor fogjuk leginkább tisztelben tartani emlékét, ha elfogadjuk s megörizzük azon szent örökséget, melyet reánk hagyot: élete példáját.

Fogadjuk ezt, s örizzük meg!

Béke hamvaival!

Bizek Kornél.

Tekintetes szerkesztő úr!

Még nem állak be a hosszú és unalmas sötétség fátyolától leleplezett éjék, a lakosság eddig még nem huzodott téli tányába a kályhák körül, az éjéket meg mindig szabad ég alatt töltik, mégis a személy- és vagyonbiztonság kockázva és veszélyeztetve van. A rablástól nevezetes szomszéd b.-komlósi lakosok napoként kirándulásokat tesznek a szomszéd községekbe a honnan megrakva zsakmány-nyal térnek haza, különösen bennünk igen gyakran látogatnak meg, de végre is kifogytunk vendégszeretetünkől, mert a közmondásnak, „hogy hivatal vendégnek ajtó mögött a helye” valósulnia kellett.

E hó majd minden harmadik negyedik estéjén meglátogata községünket egy ilyen vendégsereg, többnyire ágymenteket cjtettek zsakmányul, de nyomukra jönni soha sem lehetett, végre 13-án egy helybeli lakosnál, a ház falát alásva már-már mindent kiraktak midőn egy éjeli ör által észrevéve megfutamítottak, közülük egy megsebesített puská lövessel, de ez még mindig nem vezetett a nyomra. Valahára megszületett a férfi ki a gordiusi csomót megoldá, a nép nyughatatlan volt féltette összegyűjtött csekély vagyonát, már senki sem tudott aludni, mindenki saját hazát védeni készen állott. Ugyanis a nevezett banda szeptember 19-én ismét vendégségbe jött hozzánk mint ők is mondják, s körülbelül 12 óra tájban egy helybeli lakos részéit már kihajtottak az ólóból, a gazda szemmel kísérete az egész jelenetet, de ellenállni nem merészt a három tagból álló felfegyverkezett rablónak, az ebek ugattak, a sertések pedig megijedve szanaszét futottak, ők azonban mégsem hagyták el őket, végre a zaj- és ebek ugatására az éjeli örök egyike a helyszínére termet, kérdezvén őket, hogy kicsodák? alig fejezte be kérdését midőn egyszer puská lövés dördült és a golyó szerencsésen füle mellett elriazott, reá egy második lövés, mely ismét eredménytelen lévén, egy körülbelül 1/2 méter hosszúságu nyelbe helyezett fejszével az örök neki ment egyike a rablók közül, most az ör, ki alig látszott érteni hogy mi történik, vele védelemre kelt, felfogta fegyverét és a fejszével neki jövő tolvajt jobb oldalán homlokon löte úgy, hogy az rögtön összerogyott, mely látványra a többi kettő is elfutott.

A lármára öszefutott lakosság, itélet nélkül halált állított az elejtett rablónak, reá mérvén a halálos csapásokat, csupán az örök és előjáróság erélyes közben lépésével lehetett megmenteni a szerencsétlent az agyonveréstől.

Mánap a megjelent k. járásbíró társai kiletét tőle csakugyan kitudta, s miután mindent a legszebben előadott, 12 órai kin után meghalt.

Reméljük, hogy ezen eset véget fog vetni vakmerőségüknek, és most már egyszer békeben hagyandak híres társai, melyek eddig elfogva nincsenek talán örízkedni fognak Dugoszellő községétől.

Dugoszellőn, 1876. évi szept. 24-én.

Alázattal
Opreán Aurél,
k. jegyző.

HETI SZEMLE.

A háború színhelyéről. Diplomatai körökben azon hir kering, hogy Ausztria, Orosz- és Németország abban egyeztek meg, hogy a portához ultimatum intézessék, melyben kimondatik, hogy azon esetben, ha a porta hat nap alatt el nem fogadja a berlini memorandumot, Oroszország Bulgáriát, Ausztria pedig Boszniát s Herzegovinát csapataival megszállja s ez országokat nem hagyja el előbb, a mig a berlini memorandumban foglalt reformok a legteljesb tényre nem válnak. Ez ultimatumhoz, mint hirlik, már Franciaország és Anglia csatlakoztak. Nisből szept. 27-ikéről azt írják a „Pol. Corr.”-nak, hogy Alexinacz alól naponként igen nagy számmal szállítják oda a sebesülteket. A nagy katonai s három ideiglenes kórház tömve van, s már sok sebesült Sofiába kellett szállítani. A katonai egészségügyi osztály elég jól szervezve, sebesültekben és gyöngyszerekben nincs hiány. Csak a szállító eszközök nyomorúságosak, minek folytán sok súlyos sebesült tönkre megy utközben. A hagymáz is nagyban pusztít. 27-dikén a második hadtest második hadosztálya indult el a Moravavölgyébe. A katonaság nemcsak jó felszerelésével, hanem physicali előnyével is feltűnt. A tiszték a hadsereg legjobb tisztjei közé tartoznak s nagyobb részük a külföldön végző tanulmányait. A hatodik hadtest utolsó részét Bagdadból 27-dikére várták Nisbe. Abdul-Kerim serege 120 zászlóaljól, 26 itegből s 8000 lovasból áll az irregularis csapatok nélkül. Maga Abdul-Kerim 20-ika óta Nisben van s folyton tábornoki főnökövel dolgozik. A fegyvernyugvással nagyon elégedellen; október 1-jén készült újra a táborba menni.

Európai sajtó. Az orosz lapok még mindig rettentően csörtetik a kardot, s kívánják a hadüzenetet a kormánytól. A „Moldva” így ír: A béke fenntartása nem állhat a nemzeti becsület és az igazság felett, s önálló politikáról való lemondásunk különösen végzetes volna most, mikor lord Beaconsfield ismert

beszéde...
sághoz...
mi köz...
jobb-e...
sem a ke...
veres be...
korszég...
Lehet-e...
nekünk...
tenni a...
„Szovrem...
döntő...
határoz...
czár k...
kereszt...
függetl...
küzelés...
hadarság...
medán...
hazajuk...
ezen köv...
Disraeli...
tington...
orosz...
Orosz...
szlovák...
ség szer...
Viedomost...
királyság...
hogy az...
más szem...
nemzet...
saját vé...
nem oly...
ügyeiben...
gyenánt...
jatszek...
O...
vok ügy...
csapást...
ban mas...
tesz egy...
Ittho...
napolat...
szak tárg...
miniszter...
pénztár...
rülbelül...
a főrend...
javaslat...
rendőri...
sekre von...
a közle...
rendezés...
a határo...
ügyi és...
keresked...
frók ben...
tria-Magy...
a legnagyobb...
már neh...
az Orosz...
szállítás...
különböz...
„P. L.”-...
szólanak...
niát s Her...
a táviró...
rókben e...
grádból...
a szláv...
mind a cz...
litéijában...
rökkel sz...
des Dehats...
den száma...
Ausztriához...
uszalyhordoz...
tung”, mely...
retes, mint...
chiánk és...
özönével...
aggodalm...
indokolt...
tes „tengeri...
kérdés ism...
desérvé...
Szerbi...
október 2...
csata sok...
szőr jött...
sának —...
széjla volt...
útját ak...
Alexinacz...
Csernajeff...
meghíusította...
a Morava...
radtak, mely...
tonai kör...
kiverhetn...
völgyében...
Timoknál...
me újra...
közvetlen...
böl négy...
gyébe küld...
vesztessé...
orosz tisz...
viszony, s...
a közelebb...
kizomlato...
orosz főcon...
utazik. —...
egy egész...
jönnek az...
résztint...
zónsége...
ben. Ez a...
s ezek tag...
seregbe. A...
néznek a...
jöv

beszéde Oroszországhoz és az összes szláv-
sághoz intézett kihívást képez. Maradhatunk-e
mi közönyösek ily sértéssel szemben? Nem
jobb-e most minden félreértést elintézni, mint-
sem a kedvező pillanatot elszalasztani, a fey-
veres beke tartamát meghosszabbítani és Török-
országnak megerősödésére időt engedni?
Lehet-e még ingadoznunk, mikor Szerbia nyujt
nekünk hősiesség példát s el van szánva le nem
tenni a feyvert, mielőtt elérte a célt? A
„Szovremennija Izviesztija“ szintén sürgeti a
döntő szót és a hadüzenetet közel kilátásba
helyezi. Cikkének végén ezt mondja: Mire
határozza el magát Nagy-Britannia, ha az orosz
ciszár kimondja a döntő szót, követelve az összes
keresztény tartományok számára teljes politikai
függetlenséget, követelve a „törökök azon
küzdelését“, a melyet az unjon sült gróf mint
hadarságot tesz nevétségessé? Az első mo-
medán birodalom, mint az angol chauvinisták
hazájukat nevezni szeretik, nem lesz képes
ezen követelés teljesítését megakadályozni. A
Disraeli-Derby-cabinet bukik s Gladstone-Har-
tingtonnak csinál majd helyet, mihielyest az
orosz birodalom kiejti a végső szilárd szót.
Oroszország, Szerbia, egész Európa és az összes
szlávok várják ezen szót, mely minden jelen-
ség szerint, nincs már messze. A „Ruszkija
Viedomosti“ a „Golosz“ ellenében a szerb
királyságot veszi védpaizsa alá oly kijelentéssel,
hogy az orosz nemzet a déli szlávok ügyére
más szemmel tekint, mint a „Golosz.“ Az orosz
nemzet — ugymond — a déli szlávok ügyét
saját vértökönai ügyének tekinti. Az orosz nép
nem oly hiú és önszerető, hogy a szlávok
ügyében való részvételét valami jótétemény
gyanánt tüntesse fel s azzal kénye-kedve szerint
jatszik. Oroszország, mikor elmulasztja a szláv-
ok ügyét magáéva tenni, csak önmagára mér
csapást; minden engedmény, melyet e tárgy-
ban másoknak, különösen pedig Ausztriának
tesz egyértelmű saját erejének csökkentésével.

Itthon. Az országgyűlés novemberig el-
napollatott. A novemberben megnyitandó ülés-
szak tárgyai a következők lesznek: A belügy-
miniszterium az árva-ügyre és a megyék házi
pénztárára vonatkozó törvényjavaslatokat s kö-
rülbelül az ülésszak végén be fogja terjeszteni
a főrendiház rendezésére vonatkozó törvény-
javaslatot; — az igazságügyi miniszterium a
rendőri kihágásokra és az urberri rendezé-
sre vonatkozó novelláris törvényjavaslatot;
a közlekedési miniszterium pedig a közmunka
rendezésére és a Kassa-oderbergi vasútra és
a határvidéki vasútra vonatkozó, a pénzügyi
és kereskedelmi miniszteriumok pedig a
kereskedelmi és vámszövetségi javaslatokat
fogják benyújtani. — A hírek, melyeket Ausz-
tria-Magyarország magatartásáról ma vesznék,
a legnagyobb mérvben aggasztók. Berlinből
már néhány nappal ezelőtt azt tudatták, hogy
az Oroszország részéről a feyveres meg-
szállásra vonatkozó ajánlatot monarchiánk visza-
szautasítá ugyan, de nem véglegesen. Ma a
megszállás híre újra fölmerül, és pedig a leg-
különbözőbb helyekről. — Bécsből távirják a
„P. L.“-nak, hogy diplomatai körökben arról
szólanak, hogy monarchiánk megszállja Bosz-
niát s Hercegovinát, Oroszország Bulgáriát s
a táviró ehhez hozzá teszi, hogy hivatalos kö-
rökben e hirt „megelégedéssel“ fogadják. Bel-
grádból a kormány felhivatalos lapja, az „Isz-
tok“ a szlávokra nézve kedvező fordulatot jelez
mind a czár, mind Ausztria-Magyarország po-
litikájában. Párisban a francia diplomatai kö-
rökkel szoros összeköttetésben lévő „Journal
des Debats“ bizonyára nem alaptalanul, min-
den számban óvó s figyelmeztető szót intéz
Ausztriához, hogy ne legyen Oroszország
uszályhordozója. Végül a berlini „National-Zei-
tung“, melynek jótértsége általánosan ismer-
etes, mint pozitív tényt jelenti, hogy monar-
chiánk és Oroszország „kiegyezkedtek.“ A hírek
ez özőnével szemben ki ne tartan alaposnak
aggodalmunkat? Az általános helyzet is a hírek
indoklottsága mellett bizonyít. A hatalmak együt-
tes „tengeri demonstratioja“ elvetettett s Európa
közös föllépésének terve megsemmisülvén, a
kérdés ismét monarchiánk s Oroszország kér-
désévé redukálódik.

Szerbia. A „Pol. Corr.“-nak Belgrádból
október 2-áról azt írják, hogy a sept. 30-ki
csata sokkal jelentékenyebb volt, mint az elő-
szőr jött hírek után hitték. Abdul Kerim pa-
sának — a szerb jelentések szerint — kettős
célja volt. Először Horvátovic visszavonulási
útját akarta elzárni, másodsor Deligrád és
Alexinac közé akarta magát beekelni, hogy
Csernajeff seregét két részre ossza. Csernajeff
meghúsította e tervet, minek folytán a törökök
a Morava völgyében régebbi állásaikban mar-
adtak, melyeket nagyon megerősítettek. Ka-
tonai körökben nem hiszik, hogy Csernajeff
kiverhetné belőlük a törököket. Mig a Morava-
völgyében naponkint megújulnak a harcok, a
Timoknál mély nyugalom uralkodik. Lesjanin
újra átvette a főparancsnokságot s előrszei
közvetlenül Zajacsárnál állanak. A hadosztály-
ból négy üteg és egy dandár a Morava-völ-
gyébe küldetett. A 30-iki csatában a szerb
vesztessége 700 halott és 800 sebesült, 30
orosz tiszt is elesett. A szerb kormány s az
orosz tisztok között folyton feszültebb lesz a
viszony, s a fejedelem teljes joggal írta leg-
közelebb a czárnak, hogy Csernajeff pronun-
ciamentója kinosan lepte meg őt. Kwarzow
orosz főconsul hir szerint a jövő héten Bécsbe
utazik. — Az orosz bevándorlók közt most
egy egész új elem kezd szerepelni. Tömegesen
jönnek az orosz pópák és szerzetesek, hogy
részint mint lelkipásztorok, részint mint kö-
zönséges önkényesek működjenek a hadsereg-
ben. Ez a példa a szerbiai kolostorokra is hat,
s ezek tagjai is nagy számmal lépnek a had-
seregbe. A szerb roppant vérmes reményekkel
néznek a jövő elé; bizonyosnak tartják, hogy

Abdul Kerimnek mindaddig, mig seregét leg-
alább meg nem kettőzött, nem sikerülend át-
törni az Alexinac, Belgrád és Djunis közötti
főlkoralaku erődítményeken. Jelenleg a két
sereg körülbelül egyenlő; azon arányban, mint
a törökök, szaporodnak a szerb hadak is az
orosz önkényesek által, kik oly tömegesen
érkeznek Belgrádba, hogy ez egészen úgy néz
ki, mint valami orosz város. Allag naponkint
150—200 orosz érkezik oda, írja a felhiva-
talos „Pol. Corr.“

Olaszország. Az olasz kormány maga-
tartása a keleti kérdésben már régóta foglalkoz-
tatja a közvéleményt. Régóta feltűnt ama szo-
klatlan bensőség, mely az olasz és az orosz
cabinetek közt kifejlődött. Bécsi diplomatai
körökbel jövő hírek szerint az olasz-orosz
szövetség befejezett ténynek tekinthető. Már
régóta előkészítették azt s Sumarokoff gróf
legközelebb Bécsben Robilliant olasz követel
egészen elkészítette a szerződést, mely immár
csak az aláírásokat nélkülözi. Az okmány ál-
lítólag olyan, hogy egyelőre csak Olaszorszá-
got kötelezi, Oroszországot pedig csak akkor,
ha ez Ausztria támogatására többé nem számít-
hat. A bécsi olasz követség a leghatározot-
tabban megcafolja ugyan az összes ide vágó
híreket, de a czáfolatnak senki sem akar hitelt
tulajdonítani. Odessából is olasz legiót várják;
a konstantinápolyi olaszok is szerveztek már
legiót, Turinből és Rómából pedig még legalább
700 önkényes fog érkezni. Ezek megjöttékor
külön olasz ezred olasz vezénnyel alakítatik.

HÍR HARANG.

*** Gyász mise.** Elleméren Kiss Ernő tá-
bornoké e f. hó 6-án gyászmissa tartottat,
melyen a család tagjai teljes számmal jelen-
tek meg.

*** Jótékonyág.** Karácsonyi Guidó gróf
ő méltósága a nagy-becskeréki jótékony nő-
egylet pénztárának 200 forint ajándékozott. —
Fogadja érte és négyelet forró köszönetét.

*** Főgymnasium.** A most megnyitott 5-ik
osztálynak eddig 20 hallgatója van. Igazán
örülünk, hogy látanodnak egy jeles erelyes
igazgatót s faradhatatlan buzgalmas, tehetséges
tanárokkal díszelkedhetik. E főtanodának igen
szép jövőt jósolhatunk.

*** A középiorontali r. kath. esperesi
kerület f. hó 12-én, csütörtökön, tartá őszi
közgyűlést Nagy-Becskeréken, a plébániának
helyiségeiben, Hałas Frigyes esperest
elnöklete alatt. Jelen volt a nagy kerület ösz-
szes papsága. Ugy halljuk, hogy e gyűlésen
elismertesre méltó fontosabb határozatok hoz-
zattak főleg köznevelődési kérdésekben. — A
jegyzői tisztet a kerület titkára, Dr. Szent-
klaray Jenő úr teljesíté. — A diszebeden,
melyet a vendégszerető háziúr, Várady ka-
nonok adott, a világi urak közül jelen voltak
Várady Széki elnök ő nga., Kellner Ede és
Dr. Szabó.**

*** Közgyűlés.** Az eleméri, nagy-becs-
keréki és ecskai uradalmak e folyó hó 26-án
közgyűlést tartanak a megrongalt tölések mi-
kénti helyreállítás tárgyában. (Bizony, itt is
van az ideje a munkálatokat; ha e hóban meg
nem kezdik, akkor bizony kár volna minden
kiadást tenni, mert az elöntés akkor több
mint bizonyos. Szerk.)

*** Magyar színészet.** Szuper szintár-
sulata ismét egy tehetséges taggal szaporodott.
Ugyan is e hét folytán érkezett meg Szabóné
Horváth Ilon asszony, ki a vidéknek egyik
jobb színésznője. E héten meg egy taggal fog
szaporodni a társulat. Mint értesülünk, Szuper
igazgató innen Újvidékre megy s az adventben
nehány előadást rendezendő ismét körünkbe
érkezend. Igéri, hogy addig a hiányzó tagok
kiletesnek egészítve.

*** Szomorú tapasztalás.** A mult héten
véghez ment országos vásár megmutatta, hogy
mily nyomoruságos helyzetben vagyunk. Egy
jó fejős tehenet 35—40 frtért lehetett volna
venni, ha tudni illik ily olcsó áron is vette volna
valaki; szóval: eladó volt elég, de venni, ille-
tőleg vevők nem igen mutatkoztak.

*** Áradás.** A Tisza vize néhány nap alatt
oly annyira megáradt, hogy a medrét néhol
már el is hagyta. — Ezt a felső megyékben
tartott hosszas esőzések okozhatták.

*** Nagy újság.** Ma ismét elterjed az a
hir, hogy az utcai gödrök 1970. évben be-
fognak töltetni. — Majd meglátjuk!

*** Az italok elleni panasz.** A megye
több vidékéről vetünk értesítést, a melyben
az italok ihatlansága ellen emelnek panaszt;
sőt azt állítják, hogy amit a falusi korsák-
ban mérnek, az nem is természetes bor, de
vegyileg készített utánzás, mely az egészségre
igen ártalmas. — Felhívjuk a megyei főorvos
figyelmét, jó lesz, ha maga is szerez az ita-
lok minémimiségeről tudomást.

*** Új magyarság.** Egy levelet láttunk,
a mely a következőleg szólott: Makó 15. Szept-
ember 1876. Nagydsgos Rongyi deső ked-
gyes Nagydsgos oram kis zomboron vedgyok
olgy Bator kerdest Teni Ellado ih A Bozu
gyo kirek Todosiust Akor Alltoll fogon meni
kereskedom nek van Szandeko meg veni ko
mogyon marodok Allazotos Szolagogy Sil-
linger Josep Larmazot Nagydsgod az Arp
vegit deh gyoh Aron Elladhoto mostani ko-
rolmében Semi Aron.

*** Jöjjön el a te országod.** Az uszora-
törvények eltörléséről szóló 1868. évi XXXI.
t. cz. pótlásáról benyújtott 238-ik számú tör-
vényjavaslatban az igazságügyi bizottság lé-
nyeges módosítást tett. A bizottság ugyanis a
benyújtott törvényjavaslat 6. §-ában kifejezett
azon intézkedést, hogy „a felek által kikötött

magasabb kamat a kereset beadása napjától
essék csak leszállítás alá“ úgy a jelzőlag
vagy kézi-zálogbiztosítási és nem biztosít-
ott követelések között megkülönböztetést elj-
tette és a helyett a magasabb kamat és egyéb
járulékoknak tíz száztölrá való leszállítását
minden követelésre nézve egyformán és kü-
lönbség nélkül, érvényre kívánja emelni.

*** A szegedi országos kiállítás végre-
hajtó bizottsága tisztelettel felkéri azon t. ki-
állítókat, kik térdjüikkal hátrálékban vannak,
ezek mielőbbi kiegyenlítésére; azon t. kiállít-
ók pedig, kik a szállítás vagy egyéb költ-
ségekkel aránytalanul megterhelve érzik ma-
gokat, felkértenek ebbeli panaszukat a végre-
hajtó bizottságnak betérjeszteni. A végrehajtó
bizottság. Gelléri, titkar.**

*** Nadragos nők.** Amerikában a nők
nadragot kezdenek hordani szoknyák helyett.
Már gyűlést is tartottak és erővel sürgették a
női öltöny ezen reformjának meghonosítását.

*** Tanulságos minta.** A berlini „Freie
Presse“ következőket írja: Állapotaink egbe-
kiáltó voltát eléggé jellemzi a következő tény-
álladék. Egy általunk jóvalól, becsületese-
nemert férfiú lépett be ma szerkesztőségünkbe
s a következő hirdetés felvételére kért ben-
nünket: „Egy ügyes lakatos, ki pénztárak fel-
nyitására tökéletesen ért, egy nagyobb gaz-
ember-banadhoz kíván csatlakozni, mert nincs
többé azon helyzetben, hogy a maga és övei
számára a kenyeret becsületese úton megsze-
rezze. Tisztességes munkát hetek óta hasz-
talan keresett, most tehát vagy éhen hal, vagy
lopnia kell. Részünkről megkísérölök őt a bor-
zasztó eszméről lebeszélni, de nyomorával
szemben nem volt részére tanácsunk. Az in-
ség napról-napra nő, de a segély nem akar
érkezni.“

*** Verré vált benne,** mint a csizma-
diában a bontó fésű. E régi példabeszéd, írja
a „Nagy-Várad“, valóságga vált nálunk a na-
pokban. Egy menyecske ugyanis halat készített
urának ebédre. Azonban véletlenül — mint az
irigy világ mondá — sokat talált a konty alá
tölteni az új szilviumból, s midőn a halat
rántotta, a tojásba esett fésűjét is bele találta
mártogatni a zsemleporba. De minthogy vé-
konynak tetszett neki a falat, ismét megmártá
mindkettőben, s megsütö annak rendje s módja
szert. Ebédre kelvén az idő, a fésű is be-
került a gazda elé, ki arról jóízűen ette le a
„köpenyegét“ csudalkozását fejezven ki afelett,
hogy „e halnak minő kevés húsa van, mig a
szálkái annál erősebbek.“

*** A magyar protestáns egyház köze-
lebb 20 ezer hold fekvő birtokot nyert aján-
dékul, de ha az adományozó neve nyilvános-
ságra kerül, a birtokot azonnal lefoglalják s
ha az egyház beleegyezik a kikötött évi járadék
fizetésébe, tetemes kárt fog szenvedni.**

*** Megérdemli, hogy elolvassák.** Min-
den nap tanulhat az ember valamit mutatja a
következő szerelmi história. Az utcát, a hazát,
leányt s fiatal embert is megnevezhetnök, de hát
minek tegyük csuffá őket? Ugy történt biz az,
hogy a sok Ponson-fele regényt faló leány
nem hitt lovagja szerelmében, bár ez erősen
bizonyította neki, hogy szive úgy lángol, mint
akár a Vezuv. Miként kellene a lovag epedő
szerelméről kétségtelen bizonyítékot szerezni?
e kérdés fölött négy napig töprengett hő-
nőnk, mig végre megfogamzott heves képze-
lődesü kis agyában a legcéhezvezetőbb terv.
Kiterített magát az asztalra, mintha csak
imént halt volna meg s aztán hirt adat ked-
vesének... Környezetét titkaba beavatván, úgy
lön, amint előre elképzelté... A nem messze
lakó fiatalat czitálják... megjelenik s mert csak-
ugyan szerette a lányt, képzelhetni, mennyire
meg volt lepve, midőn kedvesét egy heveny-
szett terítőn látta. Az első döbbenésből amint
magához tért, elkezdett hangosan, kétségbe-
esetten sirni... Történetünk vége, hogy az
erős megpróbáltatás alá vett kedves sírását
nem állhatván a lányka, elnevette magát, le-
szállt a terítőről s elmondta, hogy az egész
csak próba: vajjon igazán szereti-e őt? Erre
a megkísértett lovag oly dühbe jött, hogy a
lányt ott hagyta és más nap egy másikat kért
meg. Ne bolondozzatok a szerelemmel Ponson-
fele regényeket faló leányok, mert bizony a
faképnél talál hagyni lovagotok. Az egész
történetben — ismételjük — az a jó, hogy
való.

*** Puskaporszag van a levegőben.**
Igen természetesnek találjuk, hogy a mai bo-
rult politikai égboltozat alatt mindent össze-
vissza írának, azok az újságírók. A berlini
„Post“ is mulatságos dolgokat beszél: fölföldözi
az ámuló világ előtt, hogy Gortschakoffnak
minden törekvése arra van irányozva, hogy a
párisi szerződést megsemmisítse. No nezze
meg az ember; már kinek jutott volna eszébe
ilyesmit Oroszországról föltenni, ha azt a bölc-
s „Post“ ki nem fűcsögi? Hisz kinek volna oly
káptalan a feje, hogy még most is visszaem-
lékne az azon fogásra, melylyel Oroszország
6 év előtt egyszerre szétépte a feketetenger
semlegességét biztosító pontozatokat? Jó, hogy
a derék „Post“ segít emlékezőtehetségünk
gyarlóságán s azt is elmondja, hogy Orosz-
ország kizárólagos párfogó (De ki nevet is
körültönnék?) akar lenni a keleti keresztények
fölött; meg azt kívánja, hogy Törökország
„hathatós ellenőrzés“ alá jusson, de ő a világ
minden kincseért sem igényli kizárólagosan
maga számára ezt az ellenőrzést, hanem haj-
landó azt földrajzilag másokkal is megosztani.
Még egy rendkívül mulatós híre van a „Post“-
nak: Gortschakoff még átálja azt, hogy Kon-
stantinápolyt most hamarosan elfoglalja. Ehhez
a kis szemlécskéhez még csak azt adjuk, hogy
semmi esetre nem élcelapba, hanem a „Po-

zsonyvidéki“-be volt szánva. Adjunk hátát a
gondviselesnek, hogy a szörnyű igazalom órái
közben néha kegyesen átközzent bennünket a
komikum derültebb vírányaira is. Egy kis
„Galgenhumor“ előre sem árt.

*** A földmívelésre kártékony állatok
ellen.** A francia földmívelési miniszter leg-
közelebb sajtáságos, de fontos rendszabályt
hozott létre a földmívelésre kártékony állatok
megsemmisítése érdekében. Mint a „Journal
illustré“ s más francia lapok közlik, Francia-
ország erdőiben s a fő utakon fekete táblák
vannak alkalmazva, melyek a közönség oltal-
mába ajánlvák s rajtok vastag betűkkel a kö-
vetkező sorok olvashatók, melyeket a mi ma-
gyar gazdáink és földmívelőinknek is eléggé
figyelmükbe nem ajánlhatunk: A sün (tövises
disznó) egerekkel, csigákkal s általában oly ál-
latokkal táplálkozik, melyek a mezőgazdaság-
nak nagy károkat okoznak: „Ne pusztítsatok
a tövises disznókat!“ — A béka öránként
20—30 rovat elpusztít. „Ne tapossátok ezért
agyon a békákat!“ — A vakondok szüntelenül
tűcsköt, hernyót, mindenféle rovat emészt.
Gyomrában sohasem találak növénynek még
nyomat sem; többet használ mint árt. „Ne üs-
sések agyon a vakondot!“ — A cserebogár
halálos ellensége a gazdaságnak. Egy csere-
bogár 79—100 petét rak. „Írtsátok a csere-
bogarat!“ — Madarak. A rovarok minden me-
gyében évenként több millió franknyi kárt
okoznak. Csak a madarak képesek ellenök
győzelmesen küzdeni, mert ezek a rovarokat
nagyon falják s ezért gazdaságnak fontos se-
gítői. Gyermekek, ne bánjátok a madárfészket!
Minden gyermek minden 500 cserebogárféjért
25 centimeot kap a mezei őrtől (garde cham-
pêtre)!

*** Járványos betegségek hazánkban.**
Az 1873. és 1874-ik évről következő adatok
tétettek közé:

	1873-ban.	
Himlő beteg	25,522; meghalt	5,707
kanyaró beteg	716	26
vörheny beteg	1,157	311
roncs. toroklób	3,774	1,938
vérhas beteg	—	—
váltóláz beteg	1,928	—
hagymáz beteg	216	108
összesen beteg	33,408; meghalt	8,109
	1874-ben.	
Himlő beteg	25,492; meghalt	5,822
kanyaró beteg	2,171	294
vörheny beteg	480	136
roncs. toroklób	1,862	135
vérhas beteg	129	20
váltóláz beteg	11,071	—
hagymáz beteg	76	23
összesen beteg	41,281; meghalt	1,815
Az 186 $\frac{1}{2}$ -ben és 187 $\frac{1}{2}$ -ban pusztított		
cholera járványban	186 $\frac{1}{2}$	187 $\frac{1}{2}$
megbetegedett	153,705;	477,571
meggyógyult	84,077;	258,264
meghalt	63,628;	189,017.

Rövid hírek.

**Egyik porosz arsenálban 600 munkás
nyert szabadságot.** Mind belgrádba utaznak,
hogy a feyvertárban dolgozzanak.

**A nagyváradi káptalan 30 és 40 kraj-
czárnyi követelések iránt is keresetet indít.**
Igy írja a „Szabadság.“

**Kaposvár Haray Ignác kántor-tanítót
400 forinttal nyugdíjazta.**

Somogyban igen rossz szüretet várnak.
A kadarka szőlőlaj még zöld, a fehér szőlő
is értelen, de azért a rothadás már oly nagy-
fokú, hogy ha azt nem akarják, hogy a szem
mind lehulljon, kénytelenek már most leszü-
retelni.

**Lengyeltóiban a terménykiállítás igen
szépen sikerült.** Perlaky, jószágkormányzó leg-
több elismerésben részesült.

**Kovács József, nagykorpi református
pap, megölte magát.** A közbecsülést nagy mér-
tékben élvező derék férfi utóbbi időkben áju-
lasi rohamokban szenvedvén, attól tartott, hogy
megőrül. Ezen felelem érlette meg benne az
öngyilkosság szomorú tervét.

IRODALOM.

A „**Vasárnapi Újság**“ október 8-iki
száma következő tartalommal jelent meg:
Arczképek az ösrégészeti kongressusból (tiz
arczképpel). — A Frangepánok kastelya Fiu-
mében (képpel). — A kecskésvölgyi malom
(folyt.) — Strogoff Mihály utazása (képpel). —
Női ékszer a XVII. század elejéről (két ábrá-
val). — Három megyén keresztül. — Keleti
levelek. — Valami keletről. — Irodalom és
művészet stb. rendes rovatok.

Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hi-
vatalában (Budapest, egyetemutca 4-ik sz.)
megrendelhető a „**Képes Néplap**“ legolcsóbb
hetilap a magyar nép számára, mulatós és
tanulságos tartalommal, s a hazai és külföldi
politikát tárgyaló rendes rovatval. Előfizetési
ára felévre csak 1 ft.

Új könyvek. A Franklin-Társulat Buda-
pesten ismét néhány kiadásában újabb meg-
jelen s igen csinosan kiállított könyvet küldött
be szerkesztőségünknek, még pedig: Jeles
írók iskolai tára az orsz. középtanodai
tanáregylet megbízásából szerkeszté dr. Kár-
mán Mór. 1. füzet. „Arany János balladái,
magyarraza Greguss Agost. Ára füze 50 kr.
E vállalat középiskoláink irodalmi oktatásának
emelését czéllozza, a szakadott irodalmi sze-
melvények helyébe összefüggő, az író egyéni-

ségét feltüntetve olvassmányt nyújtva. A kísérő jegyzetek korántsem akarják a tanár magyarázatát szükségtelenné tenni, hanem oly módon vannak fogalmazva, hogy a tanulóknak előkészületet segítsék, melyhez a tanár iskolai tárgyalását fűzheti, és mi által az iskolai olvassmány sok tehertől megszabadulván, szélesebb körben fog mozoghatni. Az első kötet Arany balladái tartalmazza; az új realisk. tanterv értelmében alkalmas olvasókönyvet nyújt a IV. osztály számára (költői olvassmány: románcok, balladák) vagy a gymnasiális tanterv értelmében a felsőbb osztályok poetikai oktatása mellé. Szándékunk különben a gyűjteményt a magyarokon kívül a modern (német és francia) irodalmakra is kiterjeszteni. Ifjúsági iratok tára az országos köznevelési tanács által megválasztásból szerkeszti dr. Kármán Mór. 1. füzet. „Görög regék.” Cox György után az eredeti angol második kiadás szerint magyarra fordította s bevezetéssel ellátta Komáromy Lajos tanár. Első füzet. Ara füzve 70 kr. Célja e vállalatnak az iskolai oktatással párhuzamosan haladó magánolvassmányt nyújtani középiskolai ifjúságunknak (általában 9—15 éves ifjainknak), hogy a szűk mederben folyó iskolai tananyagot bővítsék, ifjaink látás- és tapasztaláskörét szélesítsék, szem előtt tartva, hogy ifjúság kezébe csupán az valló, mi remek és az emberiség szellemi fejlődésében jelentőséggel megadta próbáját. A első kötet a görög isteni mondákat adja, eredeti szépségében, a mint a mythos a klasszikus költők (első sorban Homéros s a tragikusok) alkottak, menten a theogonia vagy philologia erőszakos rendszerezése és magyarázatát. E kötet az alsóbb osztályok ifjúságának van szánva, de nagy haszonnal, s nem kevesebb élvezettel olvashatja a felnőtt ifjúság, sőt bármily korú művelt ember is. Olcsó könyvtár 21—24. füzet. 21. füzet. „Egy kastély az erdőben.” Beszély. Irtá Pálffy Albert. Ara füzve 20 kr. 22. füzet. Virgil. Irtá Boissier Gaston. Franciaiból fordította Végh Arthur. Ara füzve 30 kr. 23. füzet. „A gyógyszerésznő.” Beszély. Irtá Sollogub gróf. Ara füzve 20 kr. 24. füzet. „Milton. Irtá Macaulay B. J. Angolból ford. B. P. Ara füzve 20 kr. A találmányok könyve, ismeretek a kézműipar és műipar mezejéről. 2—4. füzet. Egy-egy füzet ára 40 kr. Tartalmuk: Lövegek, szállógyerekek és acélszerszámok. Zárak, lakatok, tűzálló szekrények és szöggyártás. A tügyártás. A bádóg feldolgozása és az acéltollgyártás. Az óragyártás.

Az ötvösség és csecebecsek gyártása. A feldolgozása. Az esztergalás és a játékszer-gyártás. Az ember-bonczan, élettan és életrendtan rövid kivonatban tornatanítók számára. Irtá dr. Torday Ferencz. A szöveg közé nyomott három ábrával. Ara füzve 1 ft.

TÖRVÉNYTEREM.

A n.-becskerei e. f. kir. törvényszéknel f. é. október 14-én tartandó nyilvános ülésben következő perek fognak előadatni:

- Előadó: SZALAY IMRE kir. törvényszéki bíró.
- 2842. sz. p. 1876. — Popovits Péczy Sándor felperesnek, Nagy-Becskerek város községe mint alperes ellen, 451 ft. 91 kr. s jár. iránti pere.
- 2866. sz. p. 1876. — A bécsi angol-osztrák bank mint felperesnek, herczeg Thurn-Taxis Egon mint alperes ellen 20,118 ft. 42 kr. tőke és járuléki iránti pere.
- 3426. sz. p. 1876. — Stein Nánán felperesnek, Görgey János mint ittebei Kis Miklós gondnoka ellen 1000 ft. tőke és járuléki iránti pere.
- 6988. sz. p. 1876. — Kikity Isza felperesnek, Kikity Péra és özvegy Kikity Rakilla mint néhai Kikity Száva örökösei és hagyatékának képviselője s alperesek elleni tulajdon iránti pere.

Műgazdaság.

A gabona-pusztító futóbogár és irtásának ismertetése.

Az idei gabonavetéseket az ország több részében egy, a gazdaközönség előtt még kevesse ismert rovar, a gabona-futó bogár (*Zabrus gibbus*) pusztította. Ezen rovar példányai több vidékről a földművelési miniszteriumhoz beküldetvén, közöltettek a magyar-óvári gazdasági akadémia szaktanáraival, a kik ez ügyben a következő körülményes jelentést tettek, melyet nevezett miniszterium a gazdasági egyesületnek ismertetés végett megküldött.

„E bogár nálunk mindig nagyobb tért foglal el, ez idén többek közt Győr-, Mosony-, Sopron-, Temes-, Bars- és Zemplenmegyében lépett fel pusztítólag.

A bogár a futó bogarak családjába tartozik, melynek káros voltát sok ideig nem hitték a szakemberek, míg végre többeknek pontos kutatása és megfigyelései minden kétségen kívül helyezték, hogy e bogár nemcsak nem hasznos, hanem feleletlen káros. Az ivarérett állatok — a bogárnak — hossza 15 mm., szélessége 6—6,5 mm. Gyors mozgása, 5 izi tarsusa,

csápjainak alakja után könnyű felismerni, hogy futóbogarak családjába tartozik. Többi rokonától abban különbözik, hogy torpajza széles, pupos, egész testalkata tojásdad idomu, hosszúság, nehézség. Felső oldalán sötétbarna, fekete, alsó oldala, különösen pedig a lábai vörösek. A csápok a torpajz hátuljára érnek. A fedőzárnyak mélyedéseikben pontozottak, mely pontokat azonban szabad szemmel nem láthatni mindenkinél egyformán jól, a nagytó üveggel azonban mindenkinél fellelhetők. A bogár körülbelül június elején, közepén jelenik meg; nappal buvóhelyeken, kövek, görnyök stb. alatt tartózkodik, este előbújik és a gabona szárán ül, a teljes gabonát pusztítja.

A bogár pusztítása ez ideig csak a rozsa és búzára szorított, különösen a még tejes gabona-szemeket szereti, de ilyenek hiányában a már keményebbet is megrágja. A párosodás szinte ez időre esik, e peték a földre rakatnak le; az álcák még ugyanazon évben kikelnek — mintegy aratás után. Az álca élénk mozgása által hamar szembe ötik, feje fekete vagy sötétbarna, igen jól kifejtett rágókkal, teste tizenkét gyűrűből áll, az első gyűrű nagyobb a többinél és fekete mint a fej, a második és harmadik gyűrű felső oldalai egészen barnák, világosabbak a fejnél, a többi gyűrű legöböljött élű barna négyszögekkel bir a felső oldalon, mely négyszögeknek szürkés fehér foglalatja van, a test két oldalán szintén barna pontok láthatók. A lábak világos sárgások, a test nyulánk, egy kissé laposra nyomott, meglehetősen egyformán széles, csak a végső gyűrű vékonyodik el egy kissé, ezen két husos nyújtvány is látható a felső oldalon. Az egész lárvá viaszfényű bir s kevesse szőrözött. Fejlődése tartamát illetőleg régibb, különösen német entomológusok azt három évre teszik, az újabb, általunk is több év óta folytatott megfigyelések után majd teljes bizossággal mondhatni, hogy fejlődésére csak egy évet igényel. Bizonyítja ezt azon körülmény, hogy tavasszal mindig csak egyforma nagy álcákat találtunk, holott ha a fejlődés három évre terjedne, különféle apróbb és nagyobb álcáknak kellene jelen lenni. Az álcák közül többet szobában megfelelő körülmények között tartva, azok mind bebábózták magukat, s a júniusban megjelent bogarak peteket is raktak. A petékből kikelt álcák azonban később tönkre mentek, s azért nem állathatunk a fejlődés megfigyelése által, hogy mily hosszú időt igényelnek kifejlődésükre.

Az álca nappal a földben tartózkodik; függélyes lyukakat ás magának a gabona tövében, a lyukak mélysége változik a lárvá kora s az idő szerint, fiatalok csekélyebbet fúrnak, az idősebbek mélyebbet, a tél beállta előtt szintén mélyebbet, mint nyáron át. Az álca nem a gabonak gyökerét pusztítja — mint azt sokan hitték — hanem a levelet, s a még alig kikelt vetésen már megkezdik pusztításukat. A rágás módja igen

sajátságos, amennyiben a levelet nem harapják vagy rágják le teljesen, hanem csak megrágják. A megrágott levelek összegyűnyölődtek, néha csak az ezret marad hátra, az ezret közötti gyengébb rész pedig ki van éve. Nagy kártékonyága ép a pusztítás ezen módjában leli magyarázatát, ha teljesen lerágják a levelet, akkor a növény új hajtásokat hozhatna, fiatalabb levelek ki-pótolná a lerágottat, így azonban újra nem hajt, hanem az egész lassankint tönkre megy. A pusztítás módja hozza magával, hogy sokkal többet árthat, mint a mennyit megemész. Főkép a búzát, rozst és árpat támadják meg, a zabot állítólag kímélik. A megtámadott helyek messziről nézve hasonlítanak tavasszal a fagy által megkárosodott vetésekhez. Igen gyakran láthatni, hogy a tábla széléről nyomulnak folytonos pusztítás mellett mindig beljebb. Ezen esetben a stomszedős földről, hol valószínűleg már elfogyott a táplálékuk, vándoroltak át.

A bebábózás májusban történik, bebábózás végett mélyebbre mennek a talajba. A báb színe világossárgás, előre álló lábakkal.

Ellene legsikeresebben okszerű vetésgörög által hathatunk.

Hazánkban bizonyos rovarok, mint ép az említett, vagy pedig a hesseni légy, különösen azért képe-sek oly nagy mértékben elszaporodni s oly nagy pusztításokat vége vinni, mert gazdalkodásunk nagyon egyoldalú, csakis a kalászosokra alapított. Oly földeken pedig, hol gabona után ismét csak gabona következik, a kalászosok ellenségei mindenkor feltalálják a léte-lüköz szükséges kelleket. A szoban forgó rovar, pl. gyór- és mosonymegei gazdák összhangzó nyilatkozatai szerint mindenütt ott lépett fel elsőben, azokat a vetéseket pusztította el mindenké előtt, hol tehát a rovar mutatkozik, ott elkerülhetetlenül szükséges, hogy okszerűbb vetésgörög tartassék be. Ha csak lehetséges, nem kell gabona után gabonát vetni, semmi esetre sem szabad őszi után őszt vetni, mert különben állandó calamitáskép fog maradni a bogár az illető vidékeken. Ha valahol már egyszer fellépett, ott csak is az álcák ellen lehet eredménnyel működni. Azon helyeket, hol fellépett, be kell keríteni 1/2—2 láb mély lehetleg meredek árokka, s ha olcsón kaphatni meszet, ez kell az árok fenekére hinteni, de kellő mélység betar-tása mellett ezen utóbbi intézkedés el is maradhat. A bekerített terület jól felszántani, mert akkor előbb vége lesz az álcák táplálékának, s ezek előbb vonul-nak az árokba, hol is a gyermekek által agyonta-poshatók.

A szoban forgó bogár mindenesetre nagyobb figyelmet érdemel, mert valószínű, hogy az említett hely-eken kívül másutt is fellépett, csak hogy talán a ga-bona kifagyásában keresték a baj magyarázatát, amint arról több helyen győződünk meg.

H I R D E T É S E K.

116. sz. k. gy. 1876. **Pályázat.** (190—3.1)

A városi képviselő testület f. é. szeptember 30-ik 116. számú közgyűlési határozatához képest egy rendezesített halottkemi állomásra ezennel pályázat nyitattik.

A halottkemi minthogy a közegészségügy rendezéséről szóló 1876. évi XIV. t. cz. 1877. évi január 1-én lép életbe, csakis ezen törvény életbeléptetésének napjától kezdendő meg hivatalos működését, meg pedig a hozott közgyűlési határozat értelmében a Bega folyó bal partjától terülő városrészekben, a Bega folyó jobb partján levő városrészek a városi alorvosnak tartozván illetékeséghez.

Ezen állomással össze van kötve 100 ft. évi tiszteltidj, s az egyes halott kémletnél a következő díjjak szedési joga:

1. Honoratorok 1 ft.
2. Mesteremberek és ingatlanul bíró paraszt emberék 50 kr.
3. Szegény ingyen.

Halottkém csak az lehet

- a) ki orvostudor vagy sebész, s az ország területén orvosi és sebészi gyakorlatra jogosítva van.
- b) ki az 1876. évi július 4-ki 31.025. számú belügyminiszteri rendeletben megállapított módon halottkemi vizsgát tett, s a halottkémlet gyakorlatára képesített. U.
- c) az ki már legalább 2 év óta mint halottkém működött és a szolgálatot kifogástalanul teljesítette, habár a fennebbi képesítvényen nem bír is.

Pályázni szándékozók felhivatnak, miszerint képesítettsegeket okmányokkal igazoló folyamodvényaikat, jelen pályázati hirdetmény keltének napjától számítandó 30 nap alatt a polgármesteri hivatalhoz nyújtsák be.

N.-Becskereken, 1876. évi október 10-én.

Kulifay Lajos,
polgármester.

6035. sz. esőd 1876. **Csődhirdetmény.** (178—3.3)

A nagy-becskerei kir. törvényszék mint csődbíró-ság részéről ezennel közhírré tételik, miszerint helybeli fakereskedő Steigerwald István ellen a csődület az 1840. évi XXII. t. cz. értelmében elrendeltetvén, a követelések bejelentésére 1876. évi október 16., 17. és 18-ik napjai, a csődtömeg gondnok megválasztására pedig f. évi október 18-ik napjának, délutáni 5 óráig tüzetik ki határidőül; ideiglenes tömeggondnokul Napholtz Ágoston nagy-becskerei lakos, perügyelőnek pedig Schwarz Mihály helybeli ügyvéd nevezetvén ki.

Felszólítatnak tehát mindazok, kik fennebbi csődtö-megből bármely jogcímen valamit követelnek, hogy kere-setüket a szükséges okmányokkal támogatva a fentkötött határidőre ezen kir. törvényszéknel annál bizonyosabban adják be, mivel később beadott követelések figyelembe vételni nem fognak.

Kelt a nagy-becskerei e. f. kir. törvényszéknek 1876. évi augusztus 29-én tartott csődületéből.

Várad Mihály,
kir. tszék elnök.

2346. szám. **Pályázat.** (179—3.3)

Dobricza községben üresedésben levő jegyzői állo-más f. é. október 12-én választás után lesz betöltendő.

Felelős szerkesztő: Balás Frigyes.

Főmunkatárs: Dr. Szentkláray Jenő.

A pályázni óhajtok ezennel felhivatnak, hogy folya-modvényaikat az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. §-a értelmében felszerelve, a melyben különösen a magyar, német, szerb és román nyelv írás és olvasásbani bírása hiteles okmányokkal kitüntetve legyen, alóli szolgabíró-sághoz a kituzott választási napig benyujtsák, megjegyeztetvén, hogy csak is Torontalmegye szakköznevelési nyert jegyzői képesítési bizonylatok fognak figyelembe vételni.

Ezen jegyzői állással összekötött járandóságok e kö-vetkezők: Kézpénzbeli fizetés 400 ft. o. é. természetben szabad lakás, 4 öl tűzifa, napidij helyben 1 ft., ezen ki-vül 2 ft., szerződések, kérvények, panaszok, kötvények szerkesztéséért, és marhajaratok kiállításáért a községben megszabott és megtekinthető díjjak.

Alibunári szolgabíró-ság, 1876. évi szeptember 3-án.

Payer Hugó,
szolgabíró.

4351. sz. p. 1876. (180—3.3)

II. árverési hirdetmény.

Az ivándai Karácson Antal csődtömegéhez tartozó ivándai község 171. számú tjkönyvben összeirt 218,820 ft. 88 kr-ra becsult ingatlanok és tartozékok az első árve-résnél vevők hiányában el nem adatván, ezennel közhírré tételik, hogy azok 22,000 ft. bánatpénz letétele mellett 1876. évi október 19-én délelőtt 10 órakor tartandó bírói nyilvános árverésnél becsáron alól is fognak elár-veretvni.

Kelt Nagy-Becskereken, 1876. évi szeptember 21-én.

A nagy-becskerei kir. törvényszék mint csődbíró-ság.

2419. sz. 1876. (183—3.2)

II. árverési hirdetmény.

Özvegy Basch Manonó szül. Kern Emilianak Napholz Mátyás elleni végrehajtási ügyben 1876. évi szeptember 19-én megkísértett első árverés siker nélkül folyván le, a második árverés f. évi október 19-én tartandó meg, mely alkalommal a bírtok becsáron alól is eladatni fog.

Az árverési feltételek a Módosi kir. járásbíró-ság te-lekkönyvi hivatalában betekintheők.

Módoson 1876. évi szeptember 20-án.

Wippler Sándor,
királyi te-lekkönyvvezető.

473. sz. b. v. k. 1876. (187—2.2)

II. árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, miszerint a nagy-becskerei e. f. kir. törvényszék te-lekkönyvi osztályának 1876. évi július 15-én 6111. sz. a. kelt végzésével Dán Antalnő részére a kis-toráki 597. és 615. számú tjkönyvben Becker István tulajdonul felvett ingatlanságokra nézve az I. árverés sikert nem eredményezvén, a II. árverés f. é. október 17-ik nap-jára tüzetik ki.

Kelt N.-Becskereken, 1876. évi szeptember 18-án.

Marianovich János,
kir. bír. végrehajtó.

481. sz. b. v. k. 1876. (186—3.2)

II. árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, miszerint a n.-becskerei kir. törvényszék te-lekkönyvi osztályának 1876. évi május 20-án 2166. sz. a. kelt végzésével Kozsics Rózsa hja-gyá-téka részére öz. Joanovits Kúta és kiskoru gyermekei tulajdonul felvett mellencsei 848. tjkönyvi számú ingat-lansagra nézve elrendelt első árverés sikert nem erd-ményezvén, a második árverés f. é. október 23-ik nap-jára tüzetik ki.

Kelt N.-Becskereken, 1876. évi szeptember 23-án.

Marianovich János,
kir. bír. végrehajtó.

475. sz. b. v. k. 1876. (185—2.2)

II. árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, miszerint a n.-becskerei e. f. kir. törvényszék te-lekkönyvi osztályának 1876. évi július 8-án 6066. sz. a. kelt végzésével Kohn József L. részére Popov alias Popovits Próka tulajdonul felvett n.-becskerei 977., 978., 2297. tjkönyvi számú ingatlan-ságokra nézve elrendelt első árverés sikert nem erd-ményezvén, a második árverés f. é. október 18-ik nap-jára tüzetik ki.

Kelt N.-Becskereken, 1876. évi szeptember 19-én.

Marianovich János,
kir. bír. végrehajtó.

511. sz. b. v. k. 1876. (184—2.2)

II. árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, miszerint a n.-becskerei e. f. kir. tszék te-lekkönyvi osztályának 1876. évi június 17-én 5709. sz. a. kelt végzésével Mangold Lipót részére Maron Mihály tulajdonul felvett nagy-becskerei 777. te-lekkönyvönvi számú ingatlanságokra nézve elrendelt első árverés sikert nem eredményezvén, a második árve-rés f. é. október 18-ik nap-jára tüzetik ki.

Kelt N.-Becskereken, 1876. évi szeptember 19-én.

Marianovich János,
kir. bír. végrehajtó.

6649. szám. (182—3.2)

II. árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó részéről közhírré tételik, hogy Pusits Máriának Pusits Acza ellen a nagy-becskerei kir. tszék tek. te-lekkönyvi osztályának 6649. sz. végze-sével a beodrai 470. sz. tjkönyvben 250 ftra becsult ház és 3878 ftra becsult fél urb. telek háromnegyedére nézve 1876. szeptember 30-ára kituzott és megtartott első árve-rés vevők hiányában sikertelen lévén, a második árverés melynél az ingatlanok becsáron alul is eladatni fognak 1876. évi október 30-ára Beodra községhezál délétől 10 órára kituzetelt, melyre venni szándékozók ezennel meghivatnak.

N.-Becskereken, 1876. évi október 3-án.

Geiger Manó,
kir. segédté-lekkönyvvezető.

N.-Becs
(Biz...)
Csupa...
— veszi...
Ez a...
csuzunk...
mentelő...
Igaz...
Senki...
runk! —
lyogni, me...
Hat ug...
nek orszá...
heli az al...
másik is...
ségül a má...
iparos. gy...
rosz viszo...
összecsap...
ment, o...
keleti kérd...
val: minde...
lejtjük ki...
mimagunk...
gyon fontos...
Hogy a...
gyarapulat...
magunk rá...
még az ut...
hogy magy...
két kézzel...
cseit az ide...
Magunk...
lony“ t. c...
„hogy az...
magunk pé...
Ha val...
kednék, mo...
említve a s...
Ott van...
kedvencz...
Aki reá ka...
Mindennapi...
is jó sört...
kőbányai, m...
Még is...
a magyarna...
sem a mási...
vagy a pils...
No de...
magyarom...
adjak be a...
a vámonon...
egy cseppet...
a pilseni s...
pénzden...
Igy ve...
nemzeti hiba...
De hát...
idegen gyar...
ha pénzünk...
Miért teszi...
vedelme sz...
Mire jó tu...
A gőzfür...
van ellensége...
betegség ellen...
míg ellenei az...
ember meghül...
Tagadhat...
igazolja, hogy...
néhány beteg...
táros; embere...
vel látunk járn...
gyorsan gyógy...
egyének kik év...
vényesen szaga...
fürdő használ...
szabadultak...
Miatán ny...
eredménye...
most átalánossá...
ményét, hazánk...
élyének Dr. B.